

Angela Merkel in paniek

OPINIE De Morgen

15/09/13

De contouren van een Grote Coalitie (van christen- en sociaaldemocraten) doemen op, weet Dirk Rochtus. Hij doceert Duitse geschiedenis aan KU Leuven/Campus Antwerpen. Zopas verscheen zijn boek 'Dominant Duitsland. Economische reus, politieke dwerg?'

Het grote tv-debat op 1 september tussen Angela Merkel en haar uitdager van SPD Peer Steinbrück heeft de wind doen keren.

De verrassingen zijn de wereld nog niet uit, zelfs niet in de campagne voor de Duitse Bondsdagverkiezingen van 22 september. Tot voor kort mocht kanselier Angela Merkel nog op rozen slapen. Maar erg zeker is het niet meer dat haar zwart-gele coalitie van christendemocraten (CDU/CSU) en liberalen (FDP) aan het regeringsroer blijft. De sociaaldemocraten (SPD) van kandidaat-kanselier Peer Steinbrück zijn bezig aan een inhaaloperatie.

Verskillende peilingen voorspelden de afgelopen maanden niet veel goeds voor de SPD. Met gemiddeld 23 procent lag de oppositiepartij een armlengte van wel 17 procent achter op het kartel van de CDU en haar Beierse zusterpartij CSU. Toen in augustus peilingen suggereerden dat de FDP, de liberale regeringspartner van Merkel, boven de kiesdrempel van 5 procent zou uitkomen, zaten de sociaaldemocraten helemaal in zak en as. Commentatoren vroegen zich af of de SPD er wel goed aan gedaan had om Steinbrück het veld in te sturen tegen Merkel. Steinbrück had nogal wat ongelukkige uitspraken gebezigd, bijvoorbeeld dat een kanselier niet genoeg verdient. Als boegbeeld van een partij die opkomt voor de kleine man schoot hij zichzelf daarmee in de voet.

Merkel zelf genoot verder een grote populariteit onder de Duitse bevolking. Als een kanselier direct verkozen zou kunnen worden, dan had ze in augustus op wel 60 procent van de stemmen kunnen rekenen. Ze geldt immers als vlijtig en bescheiden en zou de eurocrisis goed hebben aangepakt. Donderdagavond publiceerde de openbare omroep ARD zijn laatste 'Deutschlandtrend'. Een schok voor de christendemocraten: de populariteit van hun kanselier was tot 49 procent gezakt, tegenover vorige week weer met enkele procentpunten. Steinbrück daarentegen mocht zich verheugen over de gunst van 32 procent van de ondervraagde burgers.

Wollig

Het grote tv-debat op 1 september tussen Merkel en Steinbrück heeft de wind doen keren. De kanselier is niet tuk op confronterende duels. Daar heeft ze haar redenen voor. Steinbrück beukte er met stevig onderbouwde argumenten op los, Merkel moest vaak haar toevlucht zoeken in wollig taalgebruik. Vele onbesliste kijkers spraken achteraf hun voorkeur uit voor haar uitdager. De sociaaldemocraten putten weer moed uit het zelfbewuste optreden van hun kandidaat, in het kamp van de kanselier brak paniek uit. De zwart-gele zege is zeker nog niet binnen.

Volgens de ARD-peiling zakt CDU/CSU naar 39 procent en blijft de FDP flirten met de kiesdrempel. Het linkse front van SPD, Groenen en Die Linke zou met 46 procent een nipte meerderheid behalen. Die Linke is de fusie van West-Duitse links-radicalen groepen en de Oost-Duitse PDS, die op haar beurt de opvolger van de vroegere staatspartij van de DDR was.

Maar een regeringscoalitie van rood-rood-groen lijkt weinig waarschijnlijk. Het water tussen de sociaaldemocraten van de SPD en de oud-communisten van Die Linke blijft diep. Niet alleen omdat Die Linke meer radicale eisen op tafel legt, waarvan de SPD de realiteitszin en financierbaarheid in twijfel trekt, maar wegens het verleden. Al meer dan 90 jaar staan communisten en sociaaldemocraten met getrokken messen tegenover elkaar als in een linkse broederstrijd. De SPD is ook niet vergeten hoe haar Oost-Duitse kameraden in de DDR binnen de eenheidspartij doodgeknepen werden door de communisten. Dat weerhoudt de christendemocraten er niet van de kiezer te waarschuwen voor de belastinggolf die er met de 'rote Socken' zou staan aan te komen. Merkel hoeft maar het

spookbeeld van een bondgenootschap tussen SPD en Linke op te roepen om bange centrumkiezers naar het 'burgerlijke kamp' te drijven.

Uitteren

Merkel blijft vermoedelijk aan als kanselier. De grote vraag is aan het hoofd van welke coalitie dat zal zijn. De contouren van een Grote Coalitie (van christen- en sociaaldemocraten) doemen op. Zelfs Steinbrück maakt er gewag van. Het voordeel daarvan is dat hij met het inspelen op een verlangen ernaar van vele burgers (zoals uit peilingen blijkt) de liberalen uit het stemhokje 'wegpraat'. De SPD is nog liever juniorpartner van de CDU/CSU dan in de woestenij van de federale oppositie te moeten ronddolen.

Maar er is ook een groot gevaar aan verbonden, dat van Merkel als 'bloedzuiger'. In haar eerste regeerperiode (2005-2009) heeft Merkel de sociaaldemocraten doen uitteren, in haar tweede de liberalen. Bij de verkiezingen van 2009 haalde de FDP 14,6 procent, nu moet ze na on vervulde kiesbeloften zelfs bang zijn voor de kiesdrempel. Maar het gevaar van inhoudelijke uittering slaat ook terug op de CDU. Beslissingen als de afschaffing van de dienstplicht en de uitstap uit de kernenergie bijvoorbeeld doen vele christendemocraten zich bezorgd afvragen of de partij zich niet moet herbezinnen op haar conservatieve profiel.

De Persgroep Digital. Alle rechten voorbehouden.